

- документ ST/SGB/2000/8 от 19 апреля 2000 г. // Бюллетень Генерального секретаря ООН. – Нью Йорк : ООН, 2000. – 26 с.
10. Нормы оценки в системе ООН. На пути к системе ООН, лучше отвечающей потребностям народов всего мира; преодоление недостатков и развитие преимуществ на основе убедительной доказательной базы : документ Группы ООН по оценке от 29 апреля 2005 г. – Нью-Йорк : ООН, 2005. – 12 с.
 11. Progress report of the Executive Director on the activities of the United Nations Office for Project Services : First regular session 2005 (20 to 28 January 2005, New York), Item 6 of the provisional agenda United Nations Office for Project Services : DP 2005/9. – NY: UNOPS, 2005. – 13 p.
 12. United Nations Regular Budget [Електронний ресурс] / United Nations Dag Hammarskjold Library. – Режим доступу: <http://www.un.org/depts/dhl/resguide/specrb.html>
 13. Restoring the viability of the United Nations Office for Project Services as a separate, self-financing entity: an action plan : Second regular session 2005 (6 to 9 September 2005, New York), Item 5 of the provisional agenda DP 2005/39 United Nations Office for Project Services. – NY : UNOPS, 2005. – 27 p.
 14. Политика и программы, касающиеся молодежи [Електронний ресурс] : резолюция 60/2, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 6 октября 2005 г. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
 15. Исполнение программ ООН в двухгодичный период 2004–2005 годов : докл. Генерального секретаря ООН от 20 апр. 2006 г. A/61/64. – Нью-Йорк : ООН, 2006. – 332 с.
 16. Committee for Programme and Coordination // Официальный сайт ООН [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту : <http://www.un.org/en/ga/cpc/>
 17. Доклад Комитета по программе и координации: 50-я сессия (7 июня – 2 июля 2010 г.) : 65 сессия ГА ООН (A/65/16). – Нью-Йорк: ООН, 2010. – 136 с.
- Стаття надійшла до редакції 10.03.2011 р.

B. Babin

PROGRAMMATIC LEGAL ADJUSTING IN ACTIVITY OF UNO

The aspects of using the legal mechanisms of inner-system program regulation in the UN system are looked at the article. The coherent legal acts, institutes and mechanisms are watched, forms of the program regulation in the UN activities are researched at. Competence of the UN structures in area of program regulation and evolution of the coherent mechanisms are analyzed at.

УДК 341.214

Є. О. Львова

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СТАНОВЛЕННІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВ У РАМКАХ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

У статті визначено роль міжнародних міжурядових організацій у становленні організаційно-правових форм взаємодії держав у рамках міжнародного економічного правопорядку, розкриваються питання міжнародної правосуб'єктності міжнародних економічних організацій, в тому числі здійснений цілісний науковий аналіз діяльності

світового співтовариства та його інституціональних структур з питань економічного співробітництва.

Ключові слова: *економічне співробітництво, міжнародні міжурядові організації, міжнародний економічний правопорядок, міжнародна правосуб'єктність, міжнародно-правове регулювання.*

Постановка проблеми. Протягом тривалого часу в міжнародних економічних взаємозв'язках істотну роль відіграють міжнародні організації як особлива форма співробітництва держав і багатобічної дипломатії. Саме наявність і діяльність міжнародних міжурядових організацій, й особливо міжнародних економічних організацій, виступають як інституціонально-правова основа міжнародного економічного правопорядку (далі – МЕПП).

Проте у теорії міжнародного права і міжнародних відносин склалися різні, найчастіше діаметрально протилежні уявлення про саме місце і роль міжнародних організацій у міжнародному праві й міжнародних відносинах. Одні представники доктрини, які сповідають неореалізм, вважають, що вони відіграють другорядну роль у міжнародних відносинах, і розглядають їх як поле, на якому держави можуть відстоювати свої інтереси, або як інструмент зовнішньої політики будь-якої окремої держави чи групи держав. Інші – представники ліберального напрямку – зв'язують з діяльністю міжнародних інституцій надії на перебудову всієї системи і структури міжнародних відносин.

Оскільки роль міжнародних організацій особливо велика саме в міжнародних економічних відносинах, *метою* цієї статті виступає дослідження як теоретичних аспектів діяльності міжнародних організацій, так і діяльності конкретних економічних ММУО.

Ступінь наукової розробки теми. Не можна не відзначити, що організації відіграють самостійну роль у міжнародній політиці, поступово відсуваючи держави на периферію такої політики. Більш того, вони вважають, що такі інституції можуть мати не тільки міждержавний, але й наднаціональний характер, тобто займати становище над владою окремих національних держав. В останній час такі уявлення почали дедалі поширюватися на тлі різкого зниження ролі національних держав і розмивання самого поняття державного суверенітету [1]. Слід відмітити, що зазначена проблематика аналізувалася в працях таких вчених, як А. Ловенфельд (США), Г. Еллер, В. Фікенштер, П. Фішер (Німеччина), В. Фрідман, Е. Пітерсман (Велика Британія), П. Рейтер, Д. Каро, П. Жюйар (Франція), М.М. Богуславський, Г.М. Вельямінов, В.М. Шумілов, Т.Є. Усенко (Росія) та ін.), а також в працях вітчизняних дослідників – М.О. Баймуратова, М.В. Буроменського, І.І. Дахно, В.Н. Денисова, В.І. Євінтова, В.Ф. Опришка тощо.

Викладення основного матеріалу. Важливо відзначити, що міжнародні організації – це утворення, в які входять держави, що мають певний рівень політичного чи економічного об'єднання, чи утворення, що створені на принципах міжнародного права і членами яких є держави різних континентів світу [2]. Таке визначення може трактуватися подвійно: по-перше, держави мають виступати активними учасниками міжнародних відносин, уже маючи певний потенціал у сфері політичної й економічної взаємодії з іншими державами; по-друге, міжнародні організації будуть такими, якщо вони будуть створені на основі міжнародного права самими державами.

Відповідно до міжнародної доктрини і сформованої практики, основна увага держав була звернена на створення в першу чергу міжнародних міжурядових організацій (далі - ММУО), що впливали і впливають на весь хід світових подій.

ММУО можна визначити як створене на основі міжнародної багатосторонньої угоди постійне об'єднання держав з метою сприяння вирішенню міжнародних проблем, передбачених його установчим документом, і розвитку широкого рівноправного співробітництва між державами відповідно до принципів і норм міжнародного права [3].

Міжнародні організації стали важливими форумами для обговорення різних проблем, що тривожили людство ще з кінця XVIII – початку XIX століття. Перші сучасні міжнародні організації були зв'язані зі сферами технічного прогресу в ті часи – транспортом (Центральна комісія навігації по Рейну, 1815 р.), електроенергією, зв'язком (Всесвітній телеграфний союз, 1865 р.; Всесвітній поштовий союз, 1874 р.). Після них появився цілий ряд інших, котрі зосередилися на поліпшенні життя людини в різних сферах буття. Таким чином, виникнення міжнародних організацій стало відображенням і результатом становлення об'єктивної тенденції до інтернаціоналізації багатьох сфер життя суспільства [4].

Дійсно, спочатку співробітництво між націями розвивалося на двосторонній основі. По закінченні часу представники держав, їх груп і приватних осіб усвідомили, що багатобічне співробітництво за допомогою різних міжнародних форумів – міжнародних організацій – є більш ефективним і має більш широкі і кращі можливості для вирішення проблем. У процесі свого розвитку міжнародні організації пройшли кілька етапів – від короткострокового і конкретного співробітництва до довгострокової, систематичної і складної кооперації по різних питаннях [2].

Починаючи зі створення 1815 року Центральної комісії навігації по Рейну, міжнародні організації наділяються власною компетенцією і повноваженнями. Новим етапом у їх розвитку стало заснування перших міжнародних універсальних організацій – Всесвітнього телеграфного союзу (1865 р.) і Всесвітнього поштового союзу (1874 р.), що вже мали постійну структуру.

У наступний період для сучасних міжнародних організацій характерне подальше розширення їхньої компетенції й ускладнення організаційної структури.

Розглядаючи різні типи міжнародних організацій, варто помітити, що їх «предмети ведення» змінюються й ускладнюються, охоплюючи майже всі питання сучасного розвитку людського суспільства, у тому числі й глобальні погрози, що виникли протягом останніх років і складають погрозу всьому живому на Землі. Йдеться про нові проблеми у сфері міжнародної безпеки, про виникнення нових форм міжнародного тероризму і необхідність протидії їм, про «розповзання» ядерної зброї і погрозу використання зброї масового знищення. Разом з тим глобальні тенденції сприяють прогресу, наприклад, у сфері комп'ютеризації, медицини, атомної енергії, демократизації, лібералізації міжнародної торгівлі тощо. Отже, глобальне управління цими проблемами є ще одним важливим аспектом функціонування міжнародних організацій у сучасному світі [5].

Світове співтовариство створило кілька тисяч різних міжнародних організацій, у тому числі економічних [6]. Так цікавим є той факт, що вже за станом на 2000 рік, за даними ООН, в світі нараховувалося понад 4 тисячі міжнародних організацій [7], з них понад 500 міжнародних міждержавних, інші належать до міжнародних неурядових організацій [8].

Велика кількість міжнародних організацій займаються вирішенням економічних питань. Серед них можна виділити ММУО загального профілю і спеціалізовані, тобто міжнародні економічні організації. На думку В.Ф. Опришка, до останніх належать такі організації, що створені на основі міжнародних договорів і здійснюють свою діяльність, спрямовану на організацію і здійснення міжнародного економічного співробітництва [9]. Більш оптимальною уявляється характеристика профільних організацій, яку запропонував В. М. Шумілов, котрий вважає, що до них варто

відносити організації, які займаються спеціалізовано економічною проблематикою і пов'язані з транскордонним рухом ресурсів [10].

Створення, існування і функціонування економічних ММУО уявляється обґрунтованим, бо, на думку багатьох наукових інститутів і вчених, людство ввійшло в ХХІ століття з цілим комплексом системних проблем, прямо зв'язаних з економічною сферою. Найважливішими з них є: збільшення розриву між багатими і бідними державами і між різними соціальними групами в цих державах; соціальна ізольованість і бідність; проблеми з темпами розвитку і зростання виробництва країн, що розвиваються; поширення етнічних і релігійних конфліктів; диверсифікованість державних і приватних учасників на міжнародній арені; екологічні погрози; зростання кількості населення і продовольча безпека; стабільний розвиток; питання бідності (необхідність його вирішення навіть стало однією з цілей нинішнього тисячоріччя); високі стандарти життя і безробіття в промислово розвинених країнах; соціальне забезпечення й існування людини в умовах диверсифікованості державних і приватних потоків; транснаціональне співробітництво й екологія; терористичні атаки [5].

ММУО, у тому числі й економічні, мають істотний потенціал і певні можливості для вирішення деяких з цих проблем, хоча їхня діяльність, у широкому розумінні слова, стикається з багатьма проблемами сучасного світу. Щоб поліпшити і підсилити вплив міжнародних організацій на міжнародній арені й у системі міждержавного співробітництва в профільній сфері, їм необхідно вдосконалити інформаційний компонент своєї діяльності, зокрема регулярно одержувати статистичну економічну інформацію, у тому числі за допомогою опитувань і досліджень.

Варто зазначити, що будь-який інтеграційний процес між державами, незалежно від його первісних масштабів, з погляду парадигмальної теорії управління ним, розвивається приблизно за однією й тією самою схемою. Як тільки в двосторонні відносини між державами утягуються треті особи, так майже негайно виникає необхідність централізації певних функцій, упорядковане їх виконання, об'єднання представників сторін, що беруть участь у процесі. Ускладнення виконання цих функцій (їх багатоаспектність, обсяг роботи тощо) веде до більшої спеціалізації, до створення галузевих організацій, а часом і до наділення останніх частиною повноважень, реалізація яких може виконуватися постійно діючим професійним об'єднанням людей (апаратом об'єднання) [11].

До того ж особливу увагу варто приділити технологічній, процесуальній, процедурній складовій діяльності економічних ММУО. Для реалізації заявлених цілей такі організації, що поєднують представників різних зацікавлених осіб, розробляють проекти підсумкових документів, надають умови для їх обговорення, встановлюють і підтримують контакти, готують рекомендації, засновані на практичному виконанні рішень, регулюють розбіжності тощо. Саме в цьому аспекті продуктивний потенціал має позиція Г.І. Тункіна, котрий вважає, що «розвиток міжнародних організацій означав розвиток нових методів вирішення міжнародних проблем і підвищення питомої ваги цих нових методів у порівнянні з традиційними методами» [12].

Разом з тим, як відзначає В.Ф. Попондопуло, ще рідкі ті випадки, коли держави делегували б частину своїх публічних регулятивних функцій самостійному органу і виконували би рішення останнього незалежно від згоди з ним [13].

У процесі систематичного аналізу діяльності економічних ММУО дослідники стикаються з наявною в науковій літературі підміною таких понять, як «міжнародна організація», «міжнародна установа», «міжнародний орган» тощо. Обґрунтовано уявляється, що з урахуванням існуючої практики вірніше буде розуміти міжнародну установу як родове, найбільш загального виду міжнародне об'єднання, сформоване з

двох і більш держав (чи їхніх фізичних і юридичних осіб), незалежно від юридичного статусу цих об'єднань.

Міжнародною організацією варто вважати міжнародну установу, що має звичайно внаслідок установчих документів правовий статус, або міждержавну (міжурядову) організацію з певною функціональною міжнародною правосуб'єктністю, або недержавну (неурядову) організацію звичайно з тим чи іншим правовим національним статусом, наданим в одній чи в декількох державах.

Міжнародні органи, у свою чергу, варто розуміти як структурні підрозділи міжнародних установ і міжнародних організацій, що наділяються іноді й самостійною правосуб'єктністю (деякою цивілістичною аналогією можуть служити філії, представництва юридичних осіб тощо).

З числа міжнародних установ статус суб'єктів міжнародного права можуть мати ММУО, а також окремі міждержавні інтеграційно орієнтовані регіональні установи, утворені у вигляді міжнародних організацій.

Міжнародні установи і формування, що не мають міжнародної правосуб'єктності, це: міжнародні неурядові організації (далі – МНУО), параорганізації (квазіорганізації), міжнародні конференції, міжнародні преференційні системи у вузькому розумінні.

Не можна визнати міжнародними установами і суб'єктами міжнародного права ТНК, а також індивідів – фізичних і юридичних осіб різних держав. Хоча значення діяльності несуб'єктів міжнародного права, незважаючи на це, у реальному житті може бути дуже великим.

Як відзначає Г.М. Вельямінов, якщо держави при всьому їх фактичному різноманітті, з погляду, у будь-якому разі, класичного міжнародного права, у принципі однакові в розумінні їхнього правового статусу, міжнародні організації, навпаки, можуть бути зовсім різними за їхнім правовим статусом, компетенціями, функціями, правомочностями [14].

Відзначимо, однак, що ця класифікація не завжди може бути точною, бо існує багато міжнародних організацій, компетенція яких охоплює різноманітні предмети ведення. Найбільш наочним прикладом служить ООН, універсальна компетенція якої включає і політичне, і гуманітарне, і економічне, і інше співробітництво. Для класифікації міжнародних організацій можуть бути застосовані різні критерії.

За колом учасників ММУО підрозділяються на універсальні, відкриті для участі всіх держав світу (ООН, її спеціалізовані установи), і регіональні, членами яких можуть бути держави одного регіону (Організація африканської єдності, Організація американських держав).

ММУО підрозділяються також на організації загальної і спеціальної компетенції. Діяльність організацій загальної компетенції стосується всіх сфер відносин між державами-членами: політичної, економічної, соціальної, культурної та ін. (наприклад, ООН, ОАЄ, ОАД). Організації спеціальної компетенції обмежуються співробітництвом в одній спеціальній галузі (наприклад, Всесвітній поштовий союз, Міжнародна організація труда, ВООЗ та ін.) і можуть підрозділятися на політичні, економічні, соціальні, культурні, наукові, релігійні й т.д. Зокрема, і міжнародні економічні організації виділяються серед всіх інших за предметом діяльності, а саме – за міжнародними економічними відносинами.

Класифікація за характером повноважень дозволяє виділити міждержавні (міжурядові) і наднаціональні, чи, точніше, наддержавні, організації. До першої групи належить переважна більшість міжнародних організацій, метою яких є організація міждержавного співробітництва і рішення яких адресуються їхнім державам-членам. Метою наддержавних організацій є інтеграція. Їхні рішення поширюються

безпосередньо на громадян і юридичних осіб держав-членів. Деякі елементи наддержавності в такому розумінні властиві Європейському Союзу (ЄС).

За критерієм порядку вступу в них ММУО підрозділяються на: а) відкриті (їхнім членом може стати на свій власний розсуд будь-яка держава) і б) закриті (прийом до членів провадиться за згодою первісних засновників).

Далі, як уже відзначалося, ММУО можна класифікувати за складом учасників на універсальні й регіональні. Але й ця класифікація є недосконалою. Наприклад, Всесвітню торгову організацію з її більш ніж 150 державами-членами ніяк не віднесеш до регіональної. Однак вона не може вважатися й універсальною, бо багато держав і досі залишаються поза СОТ, оскільки членство в ній не є загальнодоступним. Крім того, і поняття регіональної організації часто є відносним. Наприклад, Організацію економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), до складу якої входить лише близько 30 держав, універсальною вважати ніяк не можна, а з іншого боку, важко вважати її і регіональною за участі таких географічно віддалених одна від однієї держав, як, наприклад, Німеччина, США і Японія. Чи інша «регіональна» організація – Азіатсько-Тихоокеанська економічна рада (АТЕР). Про який регіональний взаємозв'язок можна всерйоз говорити між такими її членами, як, наприклад, Чилі та Малайзія? Суворо формально універсальною організацією можна, мабуть, вважати таку організацію, членство в якій у принципі відкрито для будь-якої держави. Навіть якщо фактично в організації перебувають і не всі країни світу.

З формальних позицій більш надійною уявляється класифікація всіх міжнародних організацій на міжурядові та неурядові (далі – ММУО і МНУО). При цьому ММУО – це організації, членами яких є держави й інші суб'єкти міжнародного права, у тому числі інші ММУО.

Уявляється, що певні складності з класифікацією ММУО і МНУО викликані об'єктивними причинами. Насамперед тим, що міжнародне публічне право народилося і розвивалося як право, що регулює відносини між державами, обов'язковими властивостями яких є наявність власної території, власного населення і суверенної влади, здійснюваної щодо як території, так і населення. Тільки в XX столітті появились міждержавні організації, яким держави делегують частково свої суверенні владні повноваження більшою чи меншою мірою, що також впливає як на території, так і на населення держав-членів. Таке делегування владних повноважень на користь міждержавних організацій і є основою наділення цих організацій функціональною, обмеженою міжнародною правосуб'єктністю, лише частково подібною до необмеженої універсальної міжнародної правосуб'єктності держав. Відповідно, міжнародні установи, такі як МНУО, параорганізації і т.д., а тим більше ТНК, індивіди, що не мають мінімуму владних повноважень, не можуть претендувати і на мінімальну міжнародну правосуб'єктність.

Правоздатність ММУО, а також їхні міжнародні привілеї та імунітети, на відміну від держав, суворо функціональні і звичайно визначаються їхніми установчими документами. Відповідно, суб'єктами МЕНП можуть бути лише ті міжнародні організації, що явно, відкрито, експліцитно наділені функціональною правосуб'єктністю, інакше, у більш предметному аспекті, правоздатністю, що, власне кажучи, те саме, оскільки ні міжнародні, ані внутрішньодержавні (національні) організації й установи дієздатність мати не можуть. Дієздатність – це властивість виключно людини, фізичної особи, що завжди, у кінцевому підсумку, діє від імені юридичних осіб, організацій, держав і т.д.

Міжнародна правосуб'єктність (правоздатність) ММУО, по-перше, виявляється в їх статутних, функціональних правомочностях приймати правовстановлюючі акти внаслідок їх опосередкованих, отриманих від держав (делегованих ними) владних

властивостей, зокрема і тих, що стосуються нормотворчості у сфері міжнародного економічного права. По-друге, що стосується правозастосовних актів публічного характеру (наприклад, підтримка міжнародних зв'язків), ММУО також обмежені при прийнятті таких актів своїми статутними повноваженнями; а в частині правозастосовних актів на зразок угод – ММУО, звичайно, будучи наділеними статусом юридичної особи, виступають у таких угодах саме в цій якості.

ММУО можуть, як і держави, користатися імунітетами (але завжди – функціональними). Це впливає із самої функціональної правосуб'єктності міжнародних організацій, яка цілком відрізняється від державної універсальної правосуб'єктності. Обсяг, характер і межі таких імунітетів визначаються міжнародними договорами. Це можуть бути установчі договори, статuti міжнародних організацій, у яких імунітети міжнародної організації звичайно визначаються лише в загальному вигляді, наприклад у Статуті Організації Чорноморського економічного співробітництва [15]. Більш конкретно імунітети регламентуються в спеціальних договорах, конвенціях, що укладають держави-члени організацій, наприклад у Конвенції про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй від 13 лютого 1946 року [16].

Необхідно зазначити, що до початку ХХІ століття ефективне правове регулювання міжнародних торгових відносин у найширшому їх розумінні й у переважній частині всього світового торгового обігу зосереджується в рамках Всесвітньої торгової організації. Однак центром розгляду найважливіших політичних проблем світової торгівлі дійсно на універсальному рівні все-таки залишається ООН.

Особливим різновидом ММУО варто вважати створювані державами і самими ММУО міжнародні суди і міжнародні арбітражі, відповідно, з їх спеціальною функціональною міжнародною правосуб'єктністю.

Слід зазначити, що до Другої світової війни рішення міжнародних організацій узагалі не розглядалися як істотне джерело міжнародного права. У ст. 38 Статуту Міжнародного суду ООН, що є невід'ємною частиною Статуту ООН [17], яка містить перелік джерел міжнародного права, якими повинний керуватися Суд, такий вид джерел, як рішення міжнародних організацій, відсутній. У другій половині ХХ століття з появою організацій, наділених правомочностями прийняття рішень, що зобов'язують держави-члени, – рішення міжнародних організацій виходять практично, і особливо в МЕР, на місце безпосередньо слідом за рішеннями ООН і її органів. Це особливо стосується інтеграційних регіональних об'єднань.

До речі, слід зазначити, що термінологічно правові акти, прийняті органами міжнародних організацій, можуть іменуватися будь-яким чином: рішення, рекомендації, резолюції, постанови, регламенти, директиви, доповіді, висновки і т.д. Необхідно підкреслити, що від назви обов'язкова сила того чи іншого акта не залежить. Так, у тій чи іншій організації прийнята нею «рекомендація» може визнаватися суворо зобов'язуючою, а в іншій організації, навпаки, мати лише факультативне значення. Тут ми вживаємо термін «рішення» як збірний, узагальнюючий для всіх актів, прийнятих різними міжнародними організаціями.

Майже всі економічні ММУО (чи організації, що реалізують економічні функції) наділяються повноваженнями прийняття актів, що мають те чи інше міжнародно-правове нормативне значення. Відповідні норми, зрозуміло, мають локальний характер (крім актів ООН), бо поширюються тільки на держав-членів даної організації, а також на її органи та її посадових осіб (персонал). Більш того, у деяких ММУО існують судові чи арбітражні органи, у тому числі: Міжнародний суд ООН; Процедура врегулювання спорів у ВТО; Суд європейських співтовариств (Суд ЄС); Економічний суд СНД та ін. Вони звичайно наділені повноваженнями з інтерпретації (тлумачення) правових актів, видаваних даною організацією, а також з вирішення спорів, що

виникають між її членами, причому з використанням і так названого «внутрішнього права» організації, що ґрунтується на прийнятих нею самою актах, рішеннях.

Становить практичний інтерес правова зобов'язуюча сила (*visobligandi*) рішень ММУО, яку варто визначати, виходячи, насамперед, з установчих актів конкретної міжнародної організації. Вона може варіюватися від рішень факультативного, морально-політичного характеру, що не має, по суті, будь-якого облігаторного, тобто обов'язкового правового значення (багато положень резолюцій органів ООН), і до юридично обов'язкових рішень (рішення Ради Безпеки ООН). У ММУО існують різні методи і способи прийняття рішень. Класичним для всіх міжнародних організацій, починаючи з ООН, є принцип «одна держава – один голос». Цей принцип застосовується й у більшості міжнародних економічних організацій (СОТ, СНД, НАФТА, ОЕСР та ін.). Однак з 1944 року – моменту виникнення Міжнародного валютного фонду (МВФ) і Міжнародного банку реконструкції і розвитку (МБРР), членами яких є понад 180 держав світу, – спочатку в цих організаціях, а потім і в ЄЕС, у практику ввійшов і інший принцип – «зваженого голосування», відповідно до якого кожна держава наділяється різною кількістю голосів у залежності від чисельності населення, від суми пайових внесків, від обсягу ВВП, частки у взаємній торгівлі тощо.

Варто особливо підкреслити, що, по-перше, виходячи з того, що міжнародне економічне право є галуззю міжнародного публічного права, правомочності прийняття міжнародно-правових норм можуть мати тільки ММУО, але не МНУО.

По-друге, як уже відзначалося, у більшості випадків за критерієм обов'язковості рішення ММУО носять рекомендаційний характер, але багато які з них наділені правом прийняття рішень, що мають обов'язковий, імперативний характер. Це стосується, насамперед, регіональних інтеграційних організацій.

Висновки. Підводячи підсумки, варто зазначити, що міжнародні економічні організації посідають провідну позицію у формуванні МЕПП. Однак це не означає, що держави при цьому втрачають суверенітет у прийнятті рішень і управлінні системою, що регулює їхню внутрішню економіку; ринкова економіка сьогодні настільки зміцнилася, що вважається єдиною можливою. В остаточному підсумку, найважливіші міжнародні економічні організації, такі як МВФ чи МБРР, великою мірою підтримують окремі держави на умовах прийняття ними ринкової економіки, що вимагає, серед іншого, приватизації ринкових ресурсів і діяльності. Однак не слід забувати про те, що частина світової громадської думки, а також більшість урядів промислово розвинених держав і країн, що розвиваються, виступають проти такого тиску ринкової економіки. Це є підтвердженням того, що принцип самовизначення дотепер залишається (і, очевидно, залишиться в майбутньому) основним у міжнародному економічному праві, надаючи кожній державі і, зокрема, країнам, що розвиваються, – самій слабкій ланці – волю ідентифікації і вибору власної економічної системи, що відповідає їхнім потребам.

Список використаної літератури

1. Мутагиров Д.З. Сущность и типология международных организаций / Д. З. Мутагиров // Мировая политика и международные отношения / под ред. С. А. Ланцова, В.А. Ачкасова. – СПб. : Питер, 2008. – С. 241–242.
2. Міжнародне економічне право : підручник / В. Опришко, А. Коста, К. Квінтано [та ін.] ; за наук. ред. В. Опришка. – К. : КНЕУ, 2006. – С. 126.
3. Федоров В.Н. Международные организации и международное право // Международное право / отв. ред. В.И. Кузнецов, Б.Р. Тузмухамедов. – М. : Норма, 2007. – С. 495.
4. Баймуратов М. А. Международное публичное право / М. А. Баймуратов. – К. : Истина, 2004. – С. 244.

5. Ришар Ж.-Ф. На переломе. Двадцать глобальных проблем – двадцать лет на их решение / Ж.-Ф. Ришар. – М. : Ладомир, 2006. – С. 57.
 6. Курс международного права : в 7 т. Т. 6. Отрасли / отв. ред. Н.А. Ушаков. – М. : Наука, 1992. – С. 32–49.
 7. Шемшученко Ю.С. Міжнародна організація / Ю. С. Шемшученко // Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол. ред.) [та ін.]. – К. : Укр. енцикл., 2001. – Т. 3. – С. 656.
 8. Тарасов О.В. Міжнародна міжурядова організація / О.В. Тарасов // Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол. ред.) [та ін.]. – К. : Укр. енцикл., 2001. – Т. 3. – С. 655.
 9. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право : підручник / В. Ф. Опришко. – К. : КНЕУ, 2003. – С. 73.
 10. Шумилов В.М. Международное право / В.М. Шумилов. – М. : ТК Велби, 2007. – С. 270.
 11. Мирошник И. В. Нелинейное и адаптивное управление сложными динамическими системами / И. В. Мирошник, В. О. Никифоров, А. Л. Фрадков. – СПб. : Наука, 2000. – С. 38.
 12. Тункин Г.И. Теория международного права / Г. И. Тункин ; под. общ. ред. Л. Н. Шерстобитова. – М. : Зерцало, 2000. – С. 269.
 13. Международное коммерческое право : учеб. пособие / А.Ю. Бушуев [и др.] ; под. общ. ред. В.Ф. Попондопуло; С.-Петербург. филиал Ин-та государства и права РАН. – М. : Омега-Л, 2006. – С. 139–144.
 14. Вельяминов Г.М. Международное экономическое право и процесс / Г. М. Вельяминов. – М. : Волтерс Клувер. – С. 61.
 15. Статут Організації Чорноморського економічного співробітництва : ратифіковано Законом України від 19.03.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 18. – Ст. 145.
 16. Конвенция о привилегиях и иммунитетах Объединенных Наций от 13 февраля 1946 г. – Библиотека ООН, 1990. – 12 с.
 17. Устав Организации Объединенных Наций 1945 г. – ООН, 1995.
- Стаття надійшла до редакції 13.03.2011 р.

E. L'vova

**ROLE OF INTERNATIONAL INTERGOVERNMENTAL
ORGANIZATIONS IN BECOMING OF LEGAL FORMS OF CO-OPERATION
OF THE STATES WITHIN THE FRAMEWORK OF INTERNATIONAL
ECONOMIC LAW AND ORDER**

The article states the role of international intergovernmental organizations in foundation of the legal-organizational forms of state cooperation within the bounds of international economic law order, highlights the problems of international legal personality of the international economic organizations, including a complex scientific analysis of activity of the world association and its institutional structures within economic cooperation.